

Ar Lietuva gali padėti Kubai

Valstybių įvertinimas pagal "freedomhouse" indeksus

	Politiinių teisų indeks.	Pilietinių teisų indeks.
 Švedija	1	1
 Baltarusija	6	7
 Kuba	7	7

F.Castro vietos gyventojus savo geležine ranka gniaužia jau ne vieną ir ne du dešimtmečius

MARIJUS NELIUPŠIS

Ekonominė Kubos padėtis blogėja: salos gyventojai dabar uždirba tik trečdalį to, ką gaudavo prieš du dešimtmečius.

Pradžią savaitę Vilniuje vyko Baltijos šalių konferencija, per kurią organizatoriai bandė pradėti diskusiją, kaip patirtis, įgyta išsivaduojant iš komunistinės Sovietų Sąjungos glėbio, galėtų padėti Fidelio Castro engiamiems Kubos žmonėms.

Neretam piliečiams gali kilti klausimas – argi Lietuvoje maža problemų, kad turėtume domėtis ir tokiais tolimais kraštais kaip Kuba? Juo labiau kad daugeliui ši šalis asocijuojasi su puikiu klimatu, charizmatiškais beveik popkultūros dalimi tapusiais lyderiais Fidelio Castro bei Ernesto Che Guevara ir kubietiškais cigarais.

Demokratinės vertybes deklaruojančios Lietuvos pozicija neturėtų būti dviprasmiška – mūsų kaimyninės Baltarusijos ir Kubos situacija, galima sakyti, identiška. Laisvės lygi pasaulyje matuojanti organizacija "Freedom House" laisves ir teises abiejose valstybėse

įvertino žemiausiu balu – septynetais.

Tai reiškia, kad tiek baltarusiai, tiek kubiečiai gyvena totalitarinėse šalyse, kuriose varžoma minties, kalbos ir visos kitos pagrindinės žmogaus laisvės bei teisės. Baltarusijos prezidentas Aleksandras Lukašenka tik prieš kelerius metus pradėtas vadinti diktatoriumi, o Kubos vadovas F.Castro vietos gyventojus savo geležine ranka gniaužia jau ne vieną ir ne du dešimtmečius. Kartu su E.Che Guevara surengęs revoliuciją ir perėmęs šalies kontrolę jis be skrupulų įtvirtino totalitarinę komunistinę santvarką, pergyvenusių net ir Sovietų Sąjungą.

Daugelis Lietuvos ar kitų pokomunistinių valstybių gyventojų tikriausiai dar gali prisiminti pagrindinius tuomečio gyvenimo ypatumus: diktatoriaus garbinimo kultą, socialistinę santvarką ir gyventojų priespaudą. Visai tai iki šiol egzistuoja Kuboje.

Jau daugiau nei metus F.Castro nepakyla iš ligos patalo ir kažin ar apskritai bėpakils, todėl jam pasitraukus anapus atsirastų nežinomybė dėl Kubos ateities. Pasak konferencijoje dalyvavusio profesoriaus Vytauto Landsbergio, "labai daug žmonių nutarė, kad po Castro jau reikia gyventi kitaip, galbūt pajudintų salą plaukti laisvės kryptimi. Tada ir iš Lietuvos galėtume padėti kelti bures".

Pokyčių tikimybė – didelė

Seime vykusioje diskusijoje dalyvavę Kubos disidentai, dėl aktyvios opozicinės veiklos privalėję palikti tėvynę, tikino, kad pokyčių tikimybė tikrai gana didelė, nes visi galimi F.Castro įpėdiniai, įskaitant ir laikinai šalies valdymą perėmusį jo brolių Raulį, nėra tokie charizmatiški kaip senasis diktatorius. Ekonominė Kubos padėtis po pagrindinės rėmėjos – SSRS – žlugimo drastiškai pablogėjo: salos gyventojai dabar uždirba tik trečdalį to, ką gaudavo prieš du dešimtmečius.

Kubos studentų grupės Jungtinėse Valstijose atstovas Carlosas Saladrigasas mano, kad kylant žmonių nepasitenkinimui esama padėtimi didėja pokyčių galimybė. Žmonės norės reformų, o naujoji vadovybė po F.Castro tikriausiai bus lankstesnė ir tarptautinės bendruomenės spaudžiama, imsis įgyvendinti bent jau minimalius pakeitimus.

Lenkijos antikomunistinio judėjimo "Solidarumas" lyderis Lechas Wałęsa yra sakęs: "Komunizmo neįmanoma reformuoti". Jeigu jis buvo teišus, mėginamas transformuoti Kubą valdantis komunistinis režimas išsikis sau duobę, o tai ilgainiui gali sudaryti sąlygas šiai šaliai pereiti į demokratiją. Kaip konferencijoje sakė buvęs Estijos premjeras Martas Laaras, Lietuva, kitos Baltijos šalys ir visa Europos Sąjunga turi padėti Kubai pasiekti transformacijos laikotarpį ir jį visą sėkmingai įveikti, kad kubiečiai pagaliau atsikratytų juos jau pusę amžiaus persekiojančios F.Castro komunizmo šmėklos. ■